

Wolven jagen op Veluwe wisenten

In de vroege Middeleeuwen kwamen wolven en wisenten elkaar waarschijnlijk nog wel eens tegen in Nederland. Beide soorten werden uitgeroeid of uit Nederland verdreven, maar honderden jaren later ontmoeten ze elkaar weer.

Afgelopen herfst waren drie natuurbeheerders getuige van een confrontatie tussen wolven en wisenten op de Veluwe, waar sinds 2016 wisenten zijn uitgezet. Judith Slagt van ARK Rewilding, Arjen Boerman van FREE Nature en Dirk Goudkuil van Staatsbosbeheer bezochten op een zonnige ochtend de wisenten en zagen ineens drie wolven op de kudde afkomen. De wisenten merkten de wolven ook op en vluchtten het bos in. De drie waarnemers denken dat de wolven roken dat er een pasgeboren kalfje in de kudde liep. Voorheen zonderde een wisentmoeder met jong zich altijd af, maar nu bleven koe en kalf kennelijk in de kudde. Het lijkt waarschijnlijk dat zulks het gevolg is van de komst van wolven. Liever de veiligheid van de kudde dan de rust erbuiten. Na honderden jaren blijken de rollen nog steeds duidelijk te zijn: jagers en bejaagden. Maar wel bejaagden die je in een kudde beter met rust laat. De wolven gaven de achtervolging snel op en de kudde hervatte het goedmoedig grazen. Het kalfje was ongedeerd.

Bron

<https://www.ark.eu/nieuws/2023/ooggetuige-van-ontmoeting-tussen-wolven-en-wisenten>

Wisentmoeder en -kalf bleven in de kudde na een confrontatie met drie wolven. (Foto: Arjen Boerman/FREE Nature)

Monniksparkieten ontwikkelen stadsdialekt

Monniksparkieten in een Apeldoorns nest. (Foto: Rob Buiters)

De afgelopen halve eeuw hebben exotische monniksparkieten zich vanuit gevangenschap stevig weten te vestigen in de parken van diverse Europese steden. Onder andere in Apeldoorn leeft een grote kolonie in het Mheerpark. En hoewel dus niet inheems, bieden de parkieten wel degelijk veel inspiratie aan de wetenschap. Zo ontdekte een team van het Duitse Max Planck Instituut, dat de parkieten in verschillende steden duidelijk verschillende dialecten ontwikkelen. Door analyse van de spectrogrammen van de roepende parkieten zagen de onderzoekers verschillen tussen steden in België, Griekenland, Spanje en Italië, maar niet binnen die steden. Ze publiceren hun onderzoek in het jongste nummer van *Behavioral Ecology*. Let wel, ze zagen de verschillen, maar hoorden die niet, vertelt Simeon Smeele, een van de betrokken onderzoekers. "De frequentiemodulaties die we op de spectrogrammen zagen, bleken per stad heel karakteristiek, maar zijn voor mensen niet hoorbaar." De onderzoekers denken dat begrip van de ontwikkeling van dialecten ook meer kan leren over het ontstaan van complexe taal, niet alleen onder papegaaiachtigen, maar ook onder mensen.

Bron

<https://academic.oup.com/behco/advance-article/doi/10.1093/behco/arad093/7444942?login=false>

Zeekraal op Zeeuws schor. (Foto: Rob Buiters)

Patronen op het wad: kantelend, voor- spelbaar en instabieler bij weersextremen

Wadplaten en kwelders bieden niet alleen een belangrijk leefgebied in estuaria, ze vormen ook de frontlinie van onze kustbescherming. Onderzoekers van het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) onderzochten de voorspelbaarheid en stabiliteit van die systemen met labonderzoeken en wiskundige modellen. Uit het proefschrift van Zhengquan Zhou blijkt dat bodemdieren een belangrijke rol hebben bij het instabieler worden van wadplaten als het weer extremer wordt. Wanneer het warmer wordt, neemt de beweging van bodemdieren toe. Zo bewegen kokkels in een drooggevalen bodem naar beneden. Of ze bewegen horizontaal door het water op de vlucht voor de hitte. Voor een stabiele bodem heb je een stabiele samenstelling van de bodemdieren nodig. Beweging van bodemdieren betekent daarom meer instabiliteit van de bodem, die daarmee gevoeliger is voor wegspoelen tijdens stormen.

Zijn collega Jim van Belzen voegt daar een proefschrift aan toe gericht op patronen in de aangroei en afslag van kwelders. Hieruit blijkt dat de veerkracht van kwelders - de snelheid waarmee ze terug groeien na een storm - niet samenhangt met de hoeveelheid vegetatie maar met de kwaliteit van de vegetatie. Ook keek hij naar de voorspelbaarheid van patronen in kwelders in de tijd en daarbij ontdekte hij dat er bepaalde wiskundige wetmatigheden zijn. Er bestaan zogeheten 'kantelpunten' in het krachtenspel tussen golven, planten en slib. Wanneer je de natuurlijke kustverdediging wilt verstevigen met een schor of een kwelder, moet je de natuur in sommige gevallen over zo'n kantelpunt helpen, bijvoorbeeld met kunstmatige structuren, zo concludeert hij. Natuurherstel van kwelders, houdt bij voorkeur rekening met deze wetmatigheden en kantelpunten. Kwelderherstel met natuurlijke materialen en in natuurlijke patronen, vergroot de kans op succes. Kwelderaangroei kan ook ingezet worden voor kustbescherming en vormt dan een middel om de dijken beter te beschermen tegen de krachten van het water. De proefschriften zijn beschikbaar via de bibliotheek van de Universiteit Utrecht.

Bronnen

NIOZ website [nioz.nl](https://www.nioz.nl)

- 1 **Zhou, Zhengquan, 2023.** Benthic macrofauna under extremes: Unraveling the response strategies from individual behavior to community structure in tidal flats.
- 2 **Van Belzen, Jim, 2023.** Struggle & Emergence - On critical geometry and dynamics in tidal eco-systems (Dissertation).

Vraatzuchtige katten

Loslopende katten hebben een eindeloze menukaart. Dat blijkt uit een recent overzicht van de internationale literatuur, dat in *Nature Communications* is gepubliceerd. De auteurs van deze review vonden maar liefst 2084 verschillende diersoorten op het menu van katten wereldwijd. Daarvan is ruim 16 % (347 soorten) in een slechte staat van instandhouding. Het grootste deel van deze 'zorgenkindjes' op het kattenmenu leeft op eilanden.

Van alle vogelsoorten komt 9 % terug in het kattendieet, naast 6 % van de zoogdiersoorten en 4 % van de reptielen en amfibieën. Naast deze kwalitatieve analyse, hebben de auteurs geen kwantitatieve schatting gemaakt. Ze kunnen dus niet zeggen hoeveel van deze dieren door katten worden gegeten. Maar het feit alleen al dat katten zich zulke generalistische alleseters tonen, is voor de auteurs al reden genoeg om de alarmbel te laten rinkelen. Ze hopen dan ook dat hun overzicht zijn weg vindt naar de agenda's van beleidsmakers die iets kunnen doen aan de invasieve exoten die loslopende huiskatten in feite zijn.

Bron

<https://www.nature.com/articles/s41467-023-42766-6>

(Foto: Cynthia Borrás)

Wat leeft er in de internationale en wetenschappelijke literatuur, waarmee Nederlandse natuurbeheerders hun voordeel kunnen doen? De redactie van De Levende Natuur zoekt het voor u op. Wilt u ook bijdragen aan deze rubriek? Stuur uw bijdrage naar redactie@levendenatuur.nl.